

SERBEST KIYAFET UYGULAMASINA İLİŞKİN VELİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ (*)

Cevdet EPÇAÇAN (**)
Ekrem EPÇAÇAN (***)
Abdülaziz ÇELİK (****)
Adnan İdris EKİN (*****)
İbrahim YÜKSEL (*****)

Öz

Bu araştırmanın amacı öğrenci velilerinin okullarda serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşlerini incelemektir. Araştırma için betimsel araştırma yöntemine başvurulmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak 2 ana bölümden oluşan serbest kıyafet uygulamasına ilişkin veli görüşleri anketi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Siirt ilinin merkezindeki okullara çocuğunu gönderen bütün veliler oluşturmaktadır. Örneklem olarak seçkisiz örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Örneklemede temel alınan birimlerin örneklem için seçilme olasılıklarının eşit olmasıdır. Elde edilen veriler anket maddelerini ilgisiz ve eksik dolduranlar elendikten sonra altı yüz on üç (613) tane yapılan anket değerlendirilmeye alınmıştır. Anket maddelerinin analizinde SPSS 21 paket programı kullanılmıştır. Betimsel istatistik, bağımsız gruplar t testi, Tek yönlü Varyans Analizi, Post HOCTukey ve Kruskall Wallis testinden yararlanılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında velilerin büyük bir çoğunluğunun serbest kıyafet uygulamasına "hayır" dedikleri, ayrıca meslek, eğitim durumu ve gelir düzeyi değişkenlerine göre velilerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı, serbest kıyafet uygulamasında genel ortak bir yargıya sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Son olarak serbest kıyafet uygulamasında ailelerin alınacak her türlü kararda etkili olması, kıyafet ister tek tip, isterse serbest olsun, üzerinde taşıyacak öğrenci olduğuna göre öğrencilerin düşünce ve ifade özgürlüklerinin dikkate alınması gerektiği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Serbest Kıyafet, Veli Görüşleri, Betimsel İstatistik, Anket, Üni-forma.

- *) Bilimin Işığında Eğitsel Liderlik Üzerine Uluslararası Konferansı'nda Sözlü Bildiri Olarak Sunulmuş Bildirinin Düzenlenmiş Halidir. (20-22 Mayıs-2014) Siirt.
- **) Yrd. Doç. Dr., Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, (e-posta: epcacan@gmail.com).
- ***) Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi Yüksek Lisans Öğrencisi. (e-posta: e.epcacan@hotmail.com)
- ****) Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi Yüksek Lisans Öğrencisi, (e-posta: celik56@mynet.com).
- *****) Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi Yüksek Lisans Öğrencisi, (e-posta: adnanekin@mynet.com).
- *****) Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi Yüksek Lisans Öğrencisi, (e-posta: i.y_87@hotmail.com)

Views of Parents of Students in Schools on Free Dress Code Implementation

Abstract

This study aims to take the views of parents of students in schools on free dress code implementation. The descriptive research method was applied for the research. A questionnaire consisting of two main parts related to the views of parents on the free dress code implementation was used as the research data collection tool. The universe of the research was selected from all parents sending their children to schools in the central province of Siirt. The sample was examined by random sampling method. The units based on the sampling are equal probability of selection for the sample. Once eliminated from incomplete and unrelated items, the obtained data with six hundred and thirteen (613) questionnaires have been evaluated. SPSS 21 software package was used for the analysis of questionnaire items. Descriptive statistics, independent samples t-test, one-way Analysis of Variance, Post HOC Tukey and Kruskall Wallis test were used. According to findings this study, the majority of parents is against the free dress code. Also, there is not much difference on the views of parents with respect to profession, education level, their income level variables. There is a common agreement in their opinion on the issue of free dress code policy in schools. Finally, parents and students should be included in the decision making process regarding the dress code policy, whether uniform dress code or free dress code policy is adopted. Since students are the main actors to be affected by dress code policy, students' opinion should be taken into account before any policy decision is enacted.

Keywords: Free Dress Code, Views of Parents, Descriptive Statistic, Survey, Uniform.

1. GİRİŞ

Eğitim, en kârlı ve en pahalı yatırım olmasının yanı sıra sonucu en geç alınan ve iyi yönetilmezse zararı en korkunç olan yatırım olarak kabul edilir (Kaya 1984, s. 3). Dolayısıyla eğitimde yapılacak değişimlerin bilimsel gerçek ve bulgulara dayalı olarak gerçekleştirilmesi gerekir.

Geçmişten günümüze hayatın her alanında olduğu gibi eğitimde de sürekli bir değişim yaşanmış ve yaşanmaktadır. Eğitim alanındaki değişim, sadece öğretim programları, ders kitapları veya öğretim materyalleri ile sınırlı değildir. Öğrenme - öğretme sürecinin hedef kitlesi olan öğrencilerin okula devamlılıklarında giydikleri kılık kıyafette de eğitim tarihi incelendiğinde bir değişimin yaşandığı görülebilir. Bu değişimlerde zaman zaman kabul edilebilir uygulamalara rastlanıldığı gibi psikolojinin, eğitim psikolojisi ve eğitim sosyolojisinin bulgularıyla uyuşmayan, istenmeyen uygulamaların da olduğunu görmek olasıdır.

Dünyada yemekler, meslekler, araç gereçler, yönetimler gibi her alanda sürekli yaşanan değişimin ana motoru Akan ve Ada'ya göre (2007) hiç kuşkusuz bilim ve tekno-

lojidir. Bilim ve teknolojiye hâkim olanlar refah, kuvvet ve itibara sahip olmaktadır. Bu nedenle devletler değişimi yakalayabilmek için her alanda yenilikler, iyileştirmeler, düzeltmeler yapmaktadırlar. Eğitim öğretim alanından kılık kıyafette de yapılacak yenilikler ve düzeltmeler de bu değişimlerin içerisinde düşünülebilir.

Türkiye'de okullarda kıyafet uygulaması ile ilgili düzenlemelerin Osmanlı Devleti zamanında başladığı görülmektedir. Osmanlı Devletinin batılılaşma amacıyla yaptığı değişimlerden biri de kıyafet alanında olmuş ve batılı giyim tarzı benimsenmeye başlanmıştır. Akyüz (2013), Tanzimat döneminde öğrenci ve öğretmen kıyafetlerinde değişiklikler yapıldığını belirtmiştir.

Cumhuriyet döneminde de devam eden batılı anlamda reform çabaları neticesinde 25 Kasım 1925'te kılık-kıyafet ve şapka reformu başlatılmıştır. 1942 yılında yayınlanan genelgeyle okul önlüğü ve kasket dışındaki kıyafet giyme zorunluluğu kaldırılmak istenmiştir. 1981 yılında yayımlanan ilkökul yönetmeliğinde siyah önlük giyme ve beyaz yaka takma uygulaması zorunlu hale getirilmiştir. 1990 yılından itibaren ilkökullarda mavi önlük uygulamasına geçilmiş ve 2000'li yıllara kadar sürmüştür (Kahraman ve Karacan 2013, s. 3).

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından 29-30 Haziran 2009 tarihinde Ankara'da kılık kıyafetle ilgili düzenlenen bir çalıştay sonunda okul kıyafetlerine pedagojik ve toplumsal gerçekler ışığında serbestlik getirilmesi önerisi kabul görmüştür. Buna göre her okulun farklı kıyafetinin olması, kıyafetlerin okul aile birliklerince belirlenebilmesi, iklim ve yöresel şartlara göre çeşitlilik gösterebilmesi, kravat zorunluluğunun kaldırılabilmesi gibi kararlar alınmış, serbestliğe bazı sınırlar konulmuştur (Doğan, 2011, s. 209). Kasım 2012'de de Milli Eğitim Bakanlığı yeni bir yönetmelikle (resmi gazete) kıyafet anlayışında yeni bir süreç başlatmıştır. Bu sürece göre, 2013-2014 eğitim-öğretim yılından itibaren serbest kıyafet uygulamasına geçilecektir. Serbest kıyafet uygulamasıyla birlikte kamuoyunda tartışmalar da başlamıştır. En sonunda serbest kıyafet uygulaması yerine MEB (2013), okul kıyafetinin serbest olmasını veya okul kıyafetinin nasıl bir üniforma olması gerektiği konusunu okullara, okul aile birliklerine ve velilere bırakmıştır. Okullardaki kıyafet uygulamasının toplum içerisinde bu kadar tartışmaya yol açacak bir özellik göstermesi aslında doğurduğu psikolojik ve sosyolojik sonuçlardan kaynaklanmaktadır.

Üniforma yüzyıllarca Avrupa'da ayrıcalık, üstünlük ve hâkimiyetin bir sembolü olarak kabul edilmiştir. Sanayileşme ile birlikte eğitim, tüm sınıflar için bir hak olarak görülse de ekonomik yönden üst tabakada yer alan kesimlerin ayrıcalığının önüne geçilememiştir. Okul kıyafeti veya üniforması Avrupa'da eğitim alma imkânındaki ayrıcalık ve farklılığın bir sembolü olmuştur. Bu dönemde üniformalı okul tipinin en yaygın olduğu ülke sanayi yapısının en keskin olduğu İngiltere'dir. Dünyada Çin, Tayvan, Honkong, Japonya gibi Uzakdoğu ülkelerinde halen tek tip (üniforma) anlayışına karşın, okul üniformasını hiç kabul etmeyen serbest kıyafet uygulaması yapan ülkeler de vardır (Doğan, 2011, s.206).

Türkiye'de ve dünyada okullardaki kıyafet uygulaması ile ilgili araştırmalar incelendiğinde bu araştırmaların sonucunda iki farklı bakış açısının var olduğu görülmektedir.

Birincisi okullarda tek tip kıyafet veya üniformalı okul kıyafetini destekleyen araştırma sonuçları, ikincisi de buna karşın okullarda serbest kıyafet uygulamasını savunan araştırma sonuçları.

Tek tip kıyafet veya üniformalı kıyafet uygulamasının güvenli ve disiplinli bir öğrenme ortamını sağlaması, öğrenciler arasında sosyo-ekonomik ve kültürel farklılıklardan dolayı yaşanabilecek bazı sorunları önlemesinden dolayı gerekli görülmektedir. Özellikle ABD'de, Cohn (1996), Caruso (1996), Lassiter (1996), (Loesch, 1995) ve Türkiye'de Kıran (2001) tarafından yapılan araştırmaların sonucu tek tip kıyafet veya üniformalı kıyafet lehinde görüşler ortaya koymuştur. Kıran'ın (2001) araştırmasında iyi giyinmeyen öğrencilerin ebeveynleriyle çatışma yaşaması, gereksiz özentinin oluşturulması, eksiklik duygusu oluşturulması, öğretimi olumsuz yönde etkilemesi gibi bulgulardan dolayı tek tip kıyafet desteklenir görünümündedir.

Erkan'ın (2003) aktardığına göre ABD'de yapılan araştırmaların sonucunda tek tip kıyafet veya üniformanın okul güvenliğine, akran baskısını azaltmaya, derstegüdülenmeye, toplumda okul imajının olumlu yönde etkilenmesine, devamsızlığın azalmasına, okul iklimine, çocuk suçlarının azalmasına katkı sağladığı görülmüştür.

Serbest kıyafet uygulamasını savunan görüşlerin ortaya çıktığı araştırmalarda; tek tip kıyafetin öğrencilerin özgürlüğünü kısıtladığı, akademik başarı üzerinde herhangi bir etkisinin saptanamadığı, öğrenciler arasındaki sosyo-ekonomik farklılıkların sadece tek tip kıyafet uygulamasıyla kapatılamayacağı sonuçları ortaya çıkmıştır. Ayrıca tek tip kıyafetin tekdüzeliği artırabileceği, bireysellik, spontanlık ve yaratıcılığın azalmasına yol açabileceği gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır (Dees, 2002).

MEB'in (1997) öğrenci, eğitimci, veli, sendika yöneticileri, dernek ve vakıf yöneticileriyle yaptığı ve 6500 kişiyi katıldığı araştırmada serbest kıyafetin tercih edildiği ortaya çıkmıştır. Turan'ın (2011) ilkököl 4. ve 5. sınıf öğrencileriyle yapmış olduğu çalışmasında da okul önlüklerinin kaldırılması gerektiği, serbest kıyafetin daha rahat olacağı sonucu ortaya çıkmıştır.

Yukarıda belirtilmiş olan araştırma sonuçları genel olarak özetlendiğinde tek tip / üniforma ile okula gitme veya serbest kıyafet uygulamasının uzun yıllardır tartışıla geldiği söylenebilir. Okula öğrencilerin hangi kıyafetle gideceği konusu aslında öğrenci, öğretmen, veli ve yöneticiler açısından ayrı ayrı ele alınması gerekir. Bu araştırmada da çocuklarını farklı sosyo-ekonomik ve kültürel çevrelerden okula gönderen ve okul kıyafeti tartışmasının önemli bir paydaşı olan velilerin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı öğrenci velilerinin okullarda serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşlerini incelemektir. Bu amaç altında öğrenci velilerinin serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşlerinin velinin mesleği, velinin eğitim durumu ve velinin gelir düzeyi değişkenlerine göre değişip değişmediği belirlenmeye çalışılmıştır.

Ayrıca velilerden cevabı alınan;

- Okullarda kıyafet serbest olsun mu?
- Tek tip kıyafet ders başarılarını nasıl etkiliyor?
- Tek tip kıyafet velileri, sürekli yeni kıyafet almak zorunluluğundan kurtarıyor mu?
- Sizce öğrencilerimiz serbest kıyafete kadar bilinçli mi?
- Öğrenciler, istedikleri kıyafet alınmazsa ailelerinin ekonomik durumlarını sorgularlar mı?

Sorularına göre velilerin serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma velilerin okullarda serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşlerini ortaya kayacak olmasından dolayı önemlidir. Bu çalışmada aynı zamanda tek tip kıyafet ile serbest kıyafet uygulamalarının veli cephesinde nasıl bir etkiye sahip olduğubetimlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma için betimsel araştırma yöntemine başvurulmuştur. Betimsel araştırmalar, verilen bir durumu olabildiğince tam ve dikkatli bir şekilde tanımlar (Büyüköztürk ve Diğ. 2009, s. 21). Bu çalışmada da öğrenci velilerinin serbest kıyafet uygulamasına ilişkin ne düşündükleri birçok bağımsız değişken ve demografik etken dikkate alınarak ayrıntılı bir biçimde ele alınmaya çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Siirt ilinin merkezindeki okullara çocuğunu gönderen bütün velilerden seçilmiştir. Örneklem olarak basit seçkisiz örneklem yöntemine başvurulmuştur. Örneklemde temel alınan birimlerin örneklem için seçilme olasılıklarının eşit olmasıdır. Bu ilke, birimlerin örneklem seçilme durumlarının birbirinden bağımsız olmasıyla ilgilidir (Karasar, 2010, s.113; Büyüköztürk ve Diğ. 2009, s.84). Elde edilen veriler anket maddelerini ilgisiz ve eksik dolduranlar elendikten sonra altı yüz on üç (613) tane yapılan anket değerlendirilmeye alınmıştır. Aşağıdaki tabloda çalışmada görüşlerine başvuru alan velilere ait demografik bilgiler yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcı Profili

	DEĞİŞKEN TÜRÜ	N	%
Baba mesleği	Memur	209	34,1
	İşçi	84	13,7
	Esnaf	93	15,2
	Zanaatkâr	6	1,0
	Tüccar	6	1,0
	Çiftçi	10	1,6
	Serbest meslek	119	19,4
	Diğer	86	14,0
	Toplam	613	100,0
Baba eğitim Durumu	Okuryazar değil	42	6,9
	İlkokul	127	20,7
	Ortaokul	101	16,5
	Lise	171	27,9
	Üniversite	172	28,1
	Toplam	613	100,0
Gelir Düzeyi	0-750 tl	183	29,9
	750-1500 tl	144	23,5
	1500-2000tl	89	14,5
	2000-2500 tl	100	16,3
	2500 ve üzeri tl	97	15,8
	Toplam	613	100,0

Tablo 1’de görüldüğü gibi örnekleme oluşturan Siirt ilinin merkezindeki okullara çocuğunu gönderen velilerin (613) baba mesleği, baba eğitim durumu ve gelir düzeyi-ne yönelik dağılımı görülmektedir. Katılımcıların baba mesleği; %34,1 Memur, %13,7 İşçi, %15,2 Esnaf, %1,0 Zanaatkâr, %1,0 Tüccar, %1,6 Çiftçi, %19,4 Serbest meslek ve %14,0 diğerdir. Katılımcıların baba eğitim durumu; %6,9 Okuryazar değil, %20,7 İlkokul, %16,5 Ortaokul, %27,9 Lise, %28,1 üniversitedir. Katılımcıların gelir düzeyi; %29,9u 0-750 tl, %23,5i 750-1500 tl, %14,5i 1500-2000tl, %16,3ü 2000-2500 tl, %15,8i 2500 ve üzeri tldir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın veri toplama aracı olarak 2 ana bölümden oluşan serbest kıyafet uygulamasına ilişkin veli görüşleri anketi kullanmıştır. Anketin 1.bölümünde veliler hakkında demografik bilgiler veren sorulara ve yine velilerin serbest kıyafet uygulamasına ilişkin

görüşlerini almayı amaçlayan çoktan seçmeli sorulara yer verilmiştir. Anketin 2.bölümü velilerin serbest kıyafet ile ilgili görüşlerini yansıtan 5'li Likert Tipi ölçekten oluşmuştur. Anketin kapsam ve görünüş geçerliliğini sağlamak için 3 tane eğitim bilimlari uzmanında görüş alınmıştır. Anket, konu ile ilgili alan yazın taranarak hazırlanmış, Dil bilim ve Eğitim bilim uzmanlarından alınan görüş ve öneriler doğrultusunda anketin kapsam ve görünüş geçerliliği sağlanmaya çalışılmıştır.

Alınan görüş ve öneriler doğrultusunda anketin son haline karar verilmiştir. Anket kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum şeklinde derecelendirilmiştir. Anketteki maddeler “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum”, “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde derecelendirilen maddeler sırasıyla 1, 2, 3, 4, 5 şeklinde puanlandırılmıştır. Ayrıca her bir madde için elde edilen aritmetik ortalama, öğretmenlerin her maddeye katılma düzeyi “1.00- 1.80: Hiç Katılmıyorum”, “1.81- 2.60: Katılmıyorum”, 2.61- 3.40; “Kararsızım”, “3.41- 4.20: Katılıyorum”, “4.21- 5.00: Tamamen Katılıyorum” olarak değerlendirilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde SPSS programından yararlanılmış, betimsel istatistik, frekans, yüzdeler, Tek Yönlü Varyans Analizi ve Kruskal Wallis Testi analizinden yararlanılmıştır. Elde edilen bulgulardan hareketle, yorum ve önerilerde bulunulmuştur. Anketin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.81 olarak bulunmuştur.

2. BULGULAR

Bu bölümde “serbest kıyafet uygulamasına ilişkin veli görüşleri” anketi ile elde edilen verilerin analizi sonucunda ulaşılan bulgular tablolar halinde aşağıda sunulmuştur.

Anket Maddelerine Verilen Cevaplara İlişkin Bulgular

Öğrenci velilerinin Serbest Kıyafet Uygulamasına ilişkin görüşlerini almayı amaçlayan anket maddelerinin betimsel istatistik analizi sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmış ve Tablo-2.'de verilmiştir.

Tablo 2. Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Veli Görüşleri

	MADDELER	Aritmetik Standart Ortalama	Sapma	Katılım Düzeyi
1	Serbest kıyafetle öğrenciler mevsim şartlarına uygun olmayan kıyafetler giyecekler.	3,16	1,57	Kararsızım
2	Serbest kıyafetle modaaya uygun (yırtık, delikli) giyinecekler.	2,94	1,60	Kararsızım
3	Serbest kıyafetle okulda tertip-düzen bozulacak.	3,80	1,40	Katılıyorum
4	Serbest kıyafetle öğrenciler yaşlarına uygun olmayan kıyafetler giyecekler.	3,28	1,49	Kararsızım
5	Serbest kıyafetle öğrenci kendini rahat hisseder.	3,11	1,42	Kararsızım
6	Her öğrenci inancına göre giyinebilmeli.	3,51	1,41	Katılıyorum
7	Her öğrenci örf ve adetlerine göre giyinebilmeli.	3,28	1,41	Kararsızım
8	Her öğrenci mali durumuna göre giyinebilmeli.	3,56	1,40	Katılıyorum
9	Serbest kıyafet öğrencilerin psikolojik durumunu olumsuz etkiler.	3,48	1,41	Katılıyorum
10	Serbest kıyafetle öğrenciler kendini kötü hisseder.	3,10	1,41	Kararsızım
11	Serbest kıyafet öğrencide özentî meydana getirir.	3,83	1,25	Katılıyorum
12	Serbest kıyafetli öğrenci daha özgürdür.	3,01	1,44	Kararsızım
13	Serbest kıyafetle öğrenciler arasında marka yarışı başlayacak.	3,87	1,40	Katılıyorum
14	Çocuğuma marka ve kaliteli kıyafet alamazsam çocuğum ile iletişimim bozulur.	3,33	1,54	Kararsızım
15	Çocuğuma marka ve kaliteli kıyafet alamazsam da önemli değil.	2,84	1,36	Kararsızım
16	Serbest kıyafet, "zengin-fakir"ayırımına sebep olacak.	3,99	1,35	Katılıyorum
17	Serbest kıyafet, "Eşitlik ilkesine" aykırıdır.	3,61	1,39	Katılıyorum
18	Tek tip kıyafet zorunluluğuş öğrenciye aidiyet hissi veriyor.	3,57	1,24	Katılıyorum
19	Tek tip kıyafet okulda disiplini sağlıyor.	3,94	1,33	Katılıyorum
20	Tek tip kıyafet okulda otoriter bir rejim görüntüsü sağlıyor.	3,55	1,31	Katılıyorum
21	Tek tip kıyafet okulda grup bilinci oluşmasını sağlıyor.	3,72	1,30	Katılıyorum
22	MEB kıyafet serbestliğı kararını alırken, gelir dağılımını dikkate almıştır.	3,00	1,40	Kararsızım
23	Serbest kıyafet olursa okullarda güvenlik sorunu olur.	3,81	1,37	Katılıyorum
24	MEB'in, serbest kıyafeti velilerin görüşüne bırakması doğrudur.	3,89	1,31	Katılıyorum
25	Öğrencilerimiz serbest kıyafete geçebilecek bir bilince sahiptir.	3,12	1,41	Kararsızım
26	Eğitimde tek-tip forma, geri kalmışlığı gösterir.	3,52	1,40	Katılıyorum
27	Eğitimde serbest kıyafet halkoyuna sunulmalı.	3,27	1,40	Kararsızım
28	Serbest kıyafet veliye ek bir mali yük getirir.	3,72	1,37	Katılıyorum

29	Kıyafet özgürlüğü, demokratikleşme açısından gereklidir.	3,16	1,35	Kararsızım
30	Serbest kıyafet öğrenciler arasında uygun olmayan davranışlara sebep olur.	3,78	1,36	Katılıyorum
31	Serbest kıyafet öğretmenlerin öğrenciler arasında ayrımcılık yapmasına neden olur.	3,24	1,50	Kararsızım
32	Serbest kıyafet okulda sınıflar arasındaki zengin fakir ayırımına sebep olur.	3,95	1,33	Katılıyorum
33	Ucuz ve masrafsız olan kıyafetleri giyen öğrenciler, arkadaşları tarafından alay konusu olur.	3,85	1,38	Katılıyorum
34	Veli olarak öğrencimin kıyafetinin nasıl olduğu önemlidir.	4,04	1,19	Katılıyorum
35	Serbest kıyafetle öğrenci daha başarılı olur.	2,11	1,29	Katılmıyorum

Tablo 2’deki maddelerin genel aritmetik ortalama değeri dikkate alındığında serbest kıyafet uygulamasına ilişkin veli görüşlerinin aritmetik ortalamasının büyük ölçüde "Katılıyorum" düzeyinde olduğu, velilerin 14 maddede ise "Kararsızım" düzeyinde görüş belirttikleri bulgusu elde edilmiştir.

Serbest kıyafet uygulamasına ilişkin veli görüşleri bağlamında en yüksek ortalamaların aşağıdaki maddelerde toplandığı bulgusu elde edilmiştir:

- “Veli olarak öğrencimin kıyafetinin nasıl olduğu önemlidir.” (Ort.=4,04),
- “Serbest kıyafet, "zengin-fakir" ayırımına sebep olacak.” (Ort.=3,99),
- “Serbest kıyafet okulda sınıflar arasındaki zengin fakir ayırımına sebep olur.” (Ort.=3,95),
- “Tek tip kıyafet okulda disiplini sağlıyor.” (Ort.=3,94),
- “MEB’in, serbest kıyafeti velilerin görüşüne bırakması doğrudur.” (Ort.=3,89) Serbest kıyafet uygulamasına ilişkin veli görüşleri bağlamında en az;
- “Serbest kıyafetle öğrenci daha başarılı olur.” (Ort.=2,11) olduğu görülmektedir.

"Okullarda kıyafet serbest olsun mu?" Sorusuna İlişkin Bulgular

Tablo 3. Okullarda kıyafet serbest olsun mu?" Sorusuna İlişkin Bulgular

	DEĞİŞKEN TÜRÜ	N	%
Okullarda kıyafet serbest olsun mu?	Evet	150	24,5
	Hayır	440	71,8
	Fikrim yok	23	3,8
	Toplam	613	100,0

Tablo-3'te görüldüğü üzere velilerin serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşlerinin olumsuz olduğunu yansıtan genel bulgulara ulaşılmıştır. Buna göre, velilerin büyük bir çoğunluğu serbest kıyafet uygulamasına %71,8'lik bir yüzdelle "hayır" demektedir.

"Tek tip kıyafet ders başarılarını nasıl etkiliyor?" Sorusuna İlişkin Bulgular

Tablo 4. Tek tip kıyafet ders başarılarını nasıl etkiliyor?" Sorusuna İlişkin Bulgular

	DEĞİŞKEN TÜRÜ	N	%
Tek tip kıyafet ders başarılarını nasıl etkiliyor?	Olumlu etkiliyor	339	55,3
	Olumsuz etkiliyor	111	18,1
	Fikrim yok	163	26,6
	Toplam	613	100,0

Tek tip kıyafetin ders başarısına etkisine yönelik görüşlerinin olumlu olduğunu yansıtan genel bulgulara ulaşılmıştır. Buna göre velilerin büyük bir çoğunluğu tek tip kıyafet uygulamasına %55,3'lük bir yüzdelle "olumlu" demektedir.

"Tek tip kıyafet velileri, sürekli yeni kıyafet almak zorunluluğundan kurtarıyor mu?" Sorusuna İlişkin Bulgular

Tablo 5. Tek tip kıyafet velileri, sürekli yeni kıyafet almak zorunluluğundan kurtarıyor mu?" Sorusuna İlişkin Bulgular

	DEĞİŞKEN TÜRÜ	N	%
Tek tip kıyafet velileri, sürekli yeni kıyafet almak zorunluluğundan kurtarıyor mu?	Evet	417	68,0
	Hayır	150	24,5
	Fikrim yok	46	7,5
	Toplam	613	100,0

Tek tip kıyafet sürekli yeni kıyafet almak zorunluluğundan kurtarır görüşlerinin olumlu olduğunu yansıtan genel bulgulara ulaşılmıştır. Buna göre, velilerin büyük bir çoğunluğu tek tip kıyafetin sürekli yeni kıyafet almak zorunluluğundan kurtarmasına %68,0'lık bir yüzdelle "evet" demektedir.

"Sizce öğrencilerimiz serbest kıyafete geçecek kadar bilinçli mi?" Sorusuna İlişkin Bulgular

Tablo 6. Sizce öğrencilerimiz serbest kıyafete geçecek kadar bilinçli mi?" Sorusuna İlişkin Bulgular

	DEĞİŞKEN TÜRÜ	N	%
Sizce öğrencilerimiz serbest kıyafete geçecek kadar bilinçli mi?	Evet	163	26,6
	Hayır	341	55,6
	Fikrim yok	109	17,8
	Toplam	613	100,0

Öğrencilerimiz serbest kıyafete uygulamasına bilinçliliği görüşlerininolumsuz olduğunu yansıtan genel bulgulara ulaşılmıştır. Buna göre, velilerin büyük bir çoğunluğu öğrenciler serbest kıyafet uygulamasına bilinçliliğine %55,6'lık bir yüzdelikle "hayır" demektedir.

"Öğrenciler, istedikleri kıyafet alınmazsa ailelerinin ekonomik durumlarını sorgularlar mı?" Sorusuna İlişkin Bulgular

Tablo 7. "Öğrenciler, istedikleri kıyafet alınmazsa ailelerinin ekonomik durumlarını sorgularlar mı?" Sorusuna İlişkin Bulgular

	DEĞİŞKEN TÜRÜ	N	%
	Öğrenciler, istedikleri kıyafet alınmazsa ailelerinin ekonomik durumlarını sorgularlar mı?	Evet	402
Hayır		165	26,9
Fikrim yok		46	7,5
Toplam		613	100,0

Öğrencilerin, istedikleri kıyafet alınmazsa ailelerinin ekonomik durumlarını sorgulamasına yönelik görüşlerininolumsuz olduğunu yansıtan genel bulgulara ulaşılmıştır. Buna göre velilerin büyük bir çoğunluğu öğrencilerin, istedikleri kıyafet alınmazsa ailelerinin ekonomik durumlarını sorgulamasına %65,6'lık bir yüzdelikle "evet" demektedir.

Meslek Değişkenine Göre Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Bulgular

Öğrenci velilerinin serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşlerini meslek değişkenine göre belirlemek için betimsel istatistik ve parametrik olmayan testlerden Kruskall Wallis analizinden yararlanılmıştır. Çünkü katılımcı sayısının normal dağılım göstermediği durumlarda tek yönlü Varyans Analizi yerine Kruskall Wallis analizinden yararlanılmaktadır. Aşağıdaki tablolarda bunlara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 8. Meslek Değişkenine Göre Velilerin Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Kruskall Wallis Analizi Bulguları

Meslek	N	\bar{X}	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
Memur	209	3,51	327,87	7	12.12	0.09
İşçi	84	3,44	303,61			
Esnaf	93	3,55	333,70			
Zanaatkâr	6	3,51	301,83			
Tüccar	6	3,54	318,42			
Çiftçi	10	3,40	269,90			
Serbest meslek	119	3,35	268,65			
Diğer	86	3,38	287,65			
Toplam	613	3,46				

Kruskall Wallis analizi sonucunda velilerin serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık ($X^2=12.212$, $p=0.09$) olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Eğitim Durumu Değişkenine Göre Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Bulgular

Öğrenci velilerinin serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşlerini meslek değişkenine göre belirlemek için betimsel istatistik ve tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır. Aşağıdaki tablolarda bunlara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 9. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Velilerin Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları

Gruplar	N	%	\bar{X}	Ss
Okuryazar değil	42	6.9	3,36	,55
İlkokul	127	20.7	3,43	,53
Ortaokul	101	16.5	3,40	,54
Lise	171	27.9	3,55	,47
Üniversite	172	28.1	3,43	,60
Toplam	613	100	3,46	,54

Yukarıdaki Tablo9’da görüldüğü üzere serbest kıyafet uygulamasına ilişkin olarak ilkokul, ortaokul ve lise mezunu olan velilerin daha yüksek bir aritmetik ortalamaya sahip oldukları, belirlenmiştir. Veli görüşleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için de tek yönlü varyans analizine başvurulmuştur.

Tablo 10. Eğitim Durumu DeğişkenineGöre Velilerin Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonucu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P*
Gruplararası	2,66	5	,53		
Gruplarıçi	180,25	607	,29	1,79	,11
Toplam	182,91	612			

Yukarıdaki tablo 10 da görüldüğü üzere analiz sonuçlarıyla velilerin serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşleri arasında eğitimdurumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık ($p=0,11 > 0,05$) olmadığı saptanmıştır. Bu bulgudan hareketle, tüm eğitim düzeylerindeki velilerin büyük bir çoğunlukla ortak bir kanaate sahip oldukları söylenebilir.

Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Bulgular

Öğrenci velilerinin serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşlerini gelir düzeyi değişkenine göre belirlemek için betimsel istatistik ve tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır. Aşağıdaki tablolarda bunlara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 11. Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Velilerin Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları

Gruplar	N	%	\bar{X}	Ss
0-750 tl	183	29.8	3,41	,51
750-1500 tl	144	23.5	3,45	,58
1500-2000tl	89	14.5	3,47	,50
2000-2500 tl	100	16.3	3,52	,57
2500 ve üzeri tl	97	15.8	3,47	,55
Toplam	613	100	3,46	,54

Yukarıdaki Tablo- 11.'de görüldüğü üzere serbest kıyafet uygulamasına ilişkin olarak gelir düzeyi açısından tüm velilerin birbirine çok yakın aritmetik ortalamalara sahip oldukları belirlenmiştir. Veli görüşleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için de tek yönlü varyans analizine başvurulmuştur.

Tablo 12. Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Velilerin Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonucu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P*
Gruplararası	,91	4	,22		
Gruplarıçi	182,00	608	,29	,76	,55
Toplam	182,91	612			

Yukarıdaki Tablo- 12.'de görüldüğü üzere analiz sonuçlarıyla velilerin serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşleri arasında gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık ($p=0,55 > 0,05$) olmadığı saptanmıştır. Bu bulgudan hareketle, tüm gelir düzeylerindeki velilerin büyük bir çoğunlukla ortak bir kanaate sahip oldukları söylenebilir.

"Okullarda Kıyafet Serbest Olsun Mu?" Değişkenine Göre Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Bulgular

Öğrenci velilerinin görüşleri arasında "Okullarda Kıyafet Serbest Olsun Mu?" sorusuna verdikleri cevap değişkenine göre, anlamlı bir farklılığın olup olmadığını be-

lirmek için paramatik olmayan testlerden Kruskall Wallis analizinden yararlanılmıştır. Aşağıdaki tablolarda bunlara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 13. "Okullarda Kıyafet Serbest Olsun Mu?" Değişkenine Göre Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Kruskall Wallis Analizi Bulguları

Serbest Olsun	N	\bar{X}	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
Evet	150	2,97	153,54			
Hayır	440	3,63	363,05	2	160,50	0.00
Fikrim yok	23	3,25	235,46			
Toplam	613	3,46				

Kruskall Wallis Analizi sonucunda velilerin serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın ($X^2=160,50$, $p=0.00$) olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Hangi gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğuna bakıldığında serbest kıyafet uygulamasına "evet" ve "fikrim yok" diyen velilere karşı serbest kıyafet uygulamasına "hayır" diyen velilerin lehine anlamlı bir farklılığın olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

"Tek tip kıyafet ders başarılarını nasıl etkiliyor?" Değişkenine Göre Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Bulgular

Öğrenci velilerinin "Tek tip kıyafet ders başarılarını nasıl etkiliyor?" sorusuna verdikleri cevap değişkenine göre, anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için betimsel istatistik ve tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır. Aşağıdaki tablolarda bunlara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 14. "Tek tip kıyafet ders başarılarını nasıl etkiliyor?" Değişkenine Göre Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Veli Görüşlerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları

Gruplar	N	%	\bar{X}	Ss
Olumlu etkiliyor	339	55.3	3,64	,47
Olumsuz etkiliyor	111	18.1	3,23	,58
Fikrim yok	163	26.6	3,23	,51
Toplam	613	100,0	3,46	,54

Yukarıdaki tablo-14.'te görüldüğü üzere, tek tip kıyafet ders başarılarını olumlu etkiliyor diyen velilerin daha yüksek bir aritmetik ortalamaya sahip oldukları, belirlenmiştir. Öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için de tek yönlü varyans analizine başvurulmuştur.

Tablo 15. "Tek tip kıyafet ders başarılarını nasıl etkiliyor?" Değişkenine Göre Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Veli Görüşlerinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonucu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P*	Farkın Kaynağı LSD	P
Gruplar arası	24,71	2	12,35			Olumlu -olumsuz	0,00
Gruplar içi	158,20	610		47,64	,00	Olumlu- fikrim yok	0,00
Toplam	182,91	612	,25			Fikrim yok-olumsuz	0,00

Yukarıdaki Tablo-15.'te görüldüğü üzere analiz sonuçlarıyla velilerin serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık ($p=0,00 < 0,05$) olduğu saptanmıştır.

Hangi gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğunu saptamak için Post - Hoc LSD Testine başvurulmuş ve tabloda da görüldüğü üzere, olumlu etkiliyor diyen ve fikrim yok diyen velilerin lehine anlamlı farklılıkların olduğu görülmüştür. Bu bulgudan hareketle, katılımcıların düşünceleri arasında bir tutarlılık olduğu söylenebilir.

"Tek Tip Kıyafet Velileri, Sürekli Yeni Kıyafet Almak Zorunluluğundan Kurtarıyor Mu?" Değişkenine Göre Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Bulgular

Öğrenci velilerinin "Tek Tip Kıyafet Velileri, Sürekli Yeni Kıyafet Almak Zorunluluğundan Kurtarıyor Mu?" sorusuna verdikleri cevap değişkenine göre, görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için betimsel istatistik ve tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır. Aşağıdaki tablolarda bunlara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 16. "Tek Tip Kıyafet Velileri, Sürekli Yeni Kıyafet Almak Zorunluluğundan Kurtarıyor Mu?" Değişkenine Göre Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Veli Görüşlerinin Aritmetik Ortalama Ve Standart Sapmaları

Gruplar	N	%	\bar{X}	Ss
Evet	417	68.0	3,60	,48
Hayır	150	24.5	3,11	,58
Fikrim yok	46	7.5	3,22	,40
Toplam	613	100,0	3,46	,54

Yukarıdaki tablodagörüldüğü üzere, **tek tip kıyafet velileri, sürekli yeni kıyafet almak zorunluluğundan kurtarıyor** diyen velilerin daha yüksek bir aritmetik ortalamaya sahip oldukları, belirlenmiştir. Öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için de tek yönlü varyans analizine başvurulmuştur.

Tablo 17. "Tek Tip Kıyafet Velileri, Sürekli Yeni Kıyafet Almak Zorunluluğundan Kurtarıyor Mu?" Değişkenine Göre Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Veli Görüşlerinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonucu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P*	Farkın Kaynağı	LSD	P
Gruplararası	29,19	2	14,59	57,92	,00			
Gruplarıçi	153,72	610	,25			Evet-hayır		0.00
						Evet - fikrim		0.00
Toplam	182,91	612				yok		

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere, analiz sonuçlarıyla velilerin serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık ($p=0,00 < 0,05$) olduğu saptanmıştır. Hangi gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğunu saptamak için Post - Hoc LSD Testine başvurulmuş ve tabloda da görüldüğü üzere, **tek tip kıyafet velileri, sürekli yeni kıyafet almak zorunluluğundan kurtarıyor** diyen velilerin lehine anlamlı farklılıkların olduğu görülmüştür.

"Sizce Öğrencilerimiz Serbest Kıyafete Gececek Kadar Bilinçli Mi?" Değişkenine Göre Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Bulgular

Öğrenci velilerinin "Sizce Öğrencilerimiz Serbest Kıyafete Kadar Bilinçli Mi?" sorusuna verdikleri cevap değişkenine göre, görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için betimsel istatistik ve tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır. Aşağıdaki tablolarda bunlara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 18. "Sizce Öğrencilerimiz Serbest Kıyafete Gececek Kadar Bilinçli Mi?" Değişkenine Göre Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Veli Görüşlerinin Aritmetik Ortalama Ve Standart Sapmaları

Gruplar	N	%	\bar{X}	Ss
Evet	163	26.5	3,18	,54
Hayır	341	55.6	3,63	,48
Fikrim yok	109	17.8	3,34	,54
Toplam	613	100,0	3,46	,54

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere, **öğrencilerimiz serbest kıyafete geçecek kadar bilinçli değil** diyen velilerin daha yüksek bir aritmetik ortalamaya sahip oldukları, belirlenmiştir. Öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için de tek yönlü varyans analizine başvurulmuştur.

Tablo 19. "Sizce Öğrencilerimiz Serbest Kıyafete Geçecek Kadar Bilinçli Mi?" Değişkenine Göre Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Veli Görüşlerinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonucu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P*	Farkın Kaynağı LSD	P
Gruplararası	24,23	2	12,11	46,58	,00		
Gruplariçi	158,67	610	,26			Evet-hayır	0.00
						Hayır -fikrim yok	0.00
						Fikrim yok -evet	0.00
Toplam	182,91	612					

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere analiz sonuçlarıyla velilerin serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık ($p=0,00 < 0,05$) olduğu saptanmıştır. Hangi gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğunu saptamak için Post - Hoc LSD Testine başvurulmuş ve tabloda da görüldüğü üzere, **öğrencilerimiz serbest kıyafete geçecek kadar bilinçli değil** ve fikrim yok diyen velilerin lehine anlamlı farklılıkların olduğu görülmüştür.

"Öğrenciler, İstedikleri Kıyafet Alınmazsa Ailelerinin Ekonomik Durumlarını Sorgularlar Mı?" Değişkenine Göre Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Bulgular

Öğrenci velilerinin "Öğrenciler, İstedikleri Kıyafet Alınmazsa Ailelerinin Ekonomik Durumlarını Sorgularlar Mı?" sorusuna verdikleri cevap değişkenine göre, görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için betimsel istatistik ve tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır. Aşağıdaki tablolarda bunlara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 20. "Öğrenciler, İstedikleri Kıyafet Alınmazsa Ailelerinin Ekonomik Durumlarını Sorgularlar Mı?" Değişkenine Göre Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Veli Görüşlerinin Aritmetik Ortalama Ve Standart Sapmaları

Gruplar	N	%	\bar{X}	Ss
Evet	402	65.6	3,60	,47
Hayır	165	26.9	3,14	,58
Fikrim yok	46	7.5	3,34	,48
Toplam	613	100,0	3,46	,54

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere, "öğrenciler **istedikleri kıyafet alınmazsa ailelerinin ekonomik durumlarını sorgularlar**" diyen velilerin daha yüksek bir aritmetik ortalamaya sahip oldukları, belirlenmiştir. Öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için de tek yönlü varyans analizine başvurulmuştur.

Tablo 21. "Öğrenciler, İstedikleri Kıyafet Alınmazsa Ailelerinin Ekonomik Durumlarını Sorgularlar Mı?" Değişkenine Göre Serbest Kıyafet Uygulamasına İlişkin Veli Görüşlerinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonucu

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P*	Farkın Kaynağı LSD	P
Gruplararası	25,03	2	12,51				
Gruplarıçi	157,88	610	,25	48,35	,00	Evet-hayır Evet -fikrim yok Fikrim yok -hayır	0.00 0.00 0.01
Toplam	182,91	612					

Yukarıdaki tablo 22 de görüldüğü üzere analiz sonuçlarıyla velilerin serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık ($p=0,00 < 0,05$) olduğu saptanmıştır.

Hangi gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğunu saptamak için Post - Hoc LSD Testine başvurulmuş ve tabloda da görüldüğü üzere, "öğrenciler **istedikleri kıyafet alınmazsa ailelerinin ekonomik durumlarını sorgularlar**" diyen ve fikrim yok diyen velilerin lehine anlamlı farklılıkların olduğu görülmüştür.

3. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda velilerin büyük bir çoğunluğunun; serbest kıyafet uygulamasına hayır" dedikleri, tek tip kıyafet uygulamasına "olumlu" yaklaştıkları görülmektedir. Aynı şekilde velilerin, tek tip kıyafetin sürekli yeni kıyafet almak zorunluluğundan kurtardığı, öğrencilerin serbest kıyafet uygulaması bilincine henüz ulaşmadıkları ve öğrencilerin, istedikleri kıyafet alınmazsa ailelerinin ekonomik durumlarını sorgulayabilecekleri inancında oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçtan hareketle velilerin okul kıyafeti konusunda ortak bir yargı ve düşünceye sahip oldukları ve bu düşüncenin serbest kıyafet uygulamasını benimsemeyen bir yapıda olduğu söylenebilir.

Analiz sonuçlarıyla velilerin; serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşleri arasında velinin mesleği, eğitim durumu ve gelir düzeyi değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır. Bu sonuçlardan hareketle, meslekleri, eğitim durumları ve gelir

düzeyleri her ne olursa olsun velilerin büyük bir çoğunlukla ortak bir kanaate sahip oldukları serbest kıyafet uygulamasına karşı oldukları söylenebilir.

Serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşleri arasında "Okullarda kıyafet serbest olsun mu?" sorusuna hayır diyen ve fikrim yok diyen velilerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Bu bulgudan hareketle, katılımcıların düşünceleri arasında bir tutarlılık olduğu söylenebilir.

Serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşleri arasında "Tek tip kıyafet ders başarılmasını nasıl etkiliyor?" sorusuna "olumlu etkiliyor" ve "fikrim yok" diyen velilerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Bu sonuçtan hareketle, katılımcıların düşünceleri arasında bir tutarlılık olduğu söylenebilir.

Serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşleri arasında "tek tip kıyafet velileri, sürekli yeni kıyafet almak zorunluluğundan kurtarıyor" diyen velilerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşleri arasında "öğrencilerimiz serbest kıyafete geçecek kadar bilinçli değil" ve "fikrim yok" diyen velilerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşleri arasında "öğrenciler istedikleri kıyafet alınmazsa ailelerinin ekonomik durumlarını sorgularlar" ve "fikrim yok" diyen velilerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Bu sonuçtan hareketle, kendisine istediği kıyafeti almamayan öğrencinin ailenin ekonomik durumunu sorgulama ihtimalinin velileri rahatsız ettiği söylenebilir. Bu araştırmanın sonuçlarıyla tutarlı bir araştırma Kapucu ve Sezgin (2015) tarafından yapılmış ve bu çalışmada da serbest kıyafet uygulamasının veliler için ekonomik bir yük olabileceği, disiplini bozabileceği, bunun için de okul kıyafetlerine ilişkin politikalarda kapsamlı ve beklentilere geniş perspektifli yaklaşımların geliştirilmesi gerektiği gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Yapılan alan yazın taramasında kıyafet uygulamasıyla ilgili olarak öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine başvuran araştırmaların çoğunlukta olduğu veli görüşünü almayı amaç edinen pek araştırma olmadığı belirlenmiştir. Ancak yapılan bu araştırma sonuçlarının büyük bir çoğunluğunun serbest kıyafet uygulamasına karşı olduğu ancak serbest kıyafet uygulamasına ilişkin olumlu yaklaşan çalışmaların da olduğu belirlenmiştir. Örneğin, Uğurlu ve diğerleri (2015) tarafından yapılan çalışmada öğretmen ve öğrencilerin genel olarak serbest kıyafet uygulamasına karşı oldukları sonucu ortaya çıkmıştır. Erkan'ın (2003) yaptığı çalışmada tek tip kıyafet uygulamasının hem olumlu hem de olumsuz taraflarının olduğu, herhangi bir kıyafet uygulamasına geçilmeden önce pilot uygulamalara, toplumsal ve kültürel etkilerin analiz edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Sağlam ve diğerleri (2014) tarafından yapılan çalışmada da özel okulların serbest kıyafet uygulamasını desteklemesine karşın devlet okullarında görevli öğretmenlerin karşı çıktığı, erkek öğretmenlerin desteklemesine karşın bayan öğretmenlerin serbest kıyafet uygulamasına karşı oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Akbaba ve Konak (2014) tarafından yapılan çalışmada ise, öğretimin etkili ve verimli olması ve kalitenin artmasının büyük ölçüde disipline veli ve çevre faktörünün desteğine

ve güvenli ortamların oluşmasına bağlı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Aynı çalışmada yine, serbest kıyafet uygulamasının, velileri ekonomik olarak zorlarsa da, öğrencilerin zamanını alsa da zengin fakir ayrımı ortaya çıkarsa da, çağ açısından bir gereklilik olduğu bu uygulamanın devam etmesi şeklinde sonuçlara ulaşılmıştır. Tınmaz ve Sağlam (2014) tarafından yapılan çalışmada da ilkökul öğrencilerinin serbest kıyafet uygulamasını destekledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Taneri, Ulutaş ve Akgündüz (2015) tarafından yapılan araştırmada da uygulamaya katılımcıların genelini olumlu yaklaştığı ancak olumsuz yaklaşımların da olduğu belirlenmiştir. Uygulamaya olumlu yönden bakanların kendi kıyafetlerini seçerek, kendi tarzlarını ve bireyselliklerini göstermelerine izin verilmesi; özgürleşmeleri ve insanlaşmaları sürecinde atılacak önemli bir adım olduğu gerekçesiyle olumlu yaklaşımları gözlemlenmiştir.

ABD Eğitim Bakanlığının serbest kıyafet konusundaki önerileri arasında ailelerin karara katılmasını sağlama, öğrencilerin ifade özgürlüklerini koruma, mali açıdan yetersiz ailelere mali yardım sağlama yer alır (Erkan, 2003). Bu öneriler ülkemiz için de geçerlidir. Ailelerin bu konuda alınacak her türlü kararda etkili olması, alınacak kararların uygulanabilirliği açısından önemlidir. Kıyafet ister tek tip, isterse serbest olsun üzerinde taşıyacak öğrenci olduğuna göre öğrencilerin düşünce ve ifade özgürlüklerinin dikkate alınması zorunluluktur.

Avrupa'da birçok ülkenin tek tip kıyafet üzerinde pilot çalışma yaptığı ve olumlu sonuçlar aldığı bilinmektedir (Metan, 2013). Ülkemizde de serbest kıyafet uygulaması pilot uygulamalarla test edilip elde edilecek sonuçlara göre nihai uygulamalara gidilebilir.

Yukarıda elde edilen sonuçlara bağlı olarak aşağıdaki öneriler yapılabilir:

Velilerin büyük bir çoğunluğunun serbest kıyafet uygulaması konusunda olumsuz bir düşünceye sahip oldukları gerçeği dikkate alınarak kıyafet uygulamasında velilerin görüşleri alınmalıdır.

Velilerin büyük bir çoğunlukla, tek tip kıyafet uygulamasının öğrencilerin derslerindeki başarıyı olumlu etkilediği düşüncesine sahip oldukları belirlenmiştir. Bu sonuçtan hareketle tek tip kıyafet uygulamalarında öğrencileri psikolojik ve bilişsel olarak olumlu etkileyecek üniformanın belirlenmesine özen gösterilmeli ve gerekirse bu konuda velileri temsilen okul aile birliğinden görüş alınmalıdır.

Tek tip okul kıyafeti uygulamalarında öğrencilere fiziksel ve ruhsal açıdan rahatlık sağlayan üniformalar seçilmelidir.

Kıyafet uygulaması konusunda sadece öğretmen, öğrenci ve velilerle değil eğitimin diğer tüm paydaşlarıyla da çalışmalar yapılmalıdır.

Kaynakça

- Akbaba, A. Konak M. (2014), Yeni ilk orta ve lise kıyafet yönetmeliğinin veli ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesi, *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9 (2), p. 21-40.
- Ada, Ş. ve Akan, D. (2007). Değişim Sürecinde Etkili Okullar. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı:16, s:343-372.
- Akyüz, Y., (2013), *Türk eğitim tarihi*, Ankara: Pegem Akademi
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*(3. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Caruso, P. (1996) *Individuality vs. conformity: The issue behind school uniforms*. NASSP Bulletin September, 80, 581, p.83-88. EJ 532 294. DOI: 10.1177/019263659608058121
- Cohn, C. A. (1996), Mandatory school uniforms. *The School Administrator*, 53(2), 22 - 25.
- Dees, S.C. (2002). Making a case for student uniforms, *Illinois School Board Journal*. <http://archives.iasb.com/journal/j2070804.htm> adresinden 10.04.2016 tarihinde alınmıştır.
- Doğan İ. (2011). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Erkan, S. (2003). Okullarda tek tip ya da serbest kıyafet. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 34, 268 – 277.
- Metan, H. (2013). *Okullarda serbest kıyafet uygulaması*. <http://www.kariyerpenceresi.com> adresinden 03.02.2015 tarihinde alınmıştır.
- Kahraman İ.ve Karacan H. (2013). Serbest kıyafet uygulamasının öğrenciler üzerindeki etkilerine ilişkin paydaş görüşleri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(5), 120-142
- Kapucu, S.,& Sezgin, F. (2015). Liselerde serbest kıyafet uygulamasının çok perspektifli analizi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 5(5), 681-704, <http://dx.doi.org/10.14527/pegegog.2015.037>.
- Kaya, Y. K. (1984). İnsan yetiştirme düzenimiz, Ankara: Ertem Matbaacılık.
- Kıran, H (2001). İlköğretimde öğrenci kıyafetine ilişkin tutumlar. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(5), 79-84.
- Loesch, P. C.. (1995). A school uniform program that works. *Principal*.75, 4, 28-29.
- MEB (1997), *İlk ve ortaöğretimde öğrenci kıyafetleri*. Ankara: MEB Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı Yayınları.
- Özga, H. ve Karadağ N. (2009). Popüler kültürün yönetici uygulamalarına etkisi bağlamında yönetici görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(28), 187-199.

- Resmi Gazete [RG]. (2012). *Millî eğitim bakanlığına bağlı okul öğrencilerinin kılık ve kıyafetlerine dair yönetmelik*, 28480. <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/kilikkiyafet/kilikkiyafet.html> adresinden 12.04.2016 tarihinde alınmıştır.
- Sağlam, H. ve Diğerleri (2014). İlkokullarda serbest kıyafet uygulamasının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi OMU J. Fac. Educ.* 33(2), 480-491, doi: 10.7822/omuefd.33.2.10.
- Taneri, P.O., Ulutaş, B., ve Akgündüz, M., (2015), Öğrencilere getirilen kılık kıyafet serbestliğinin okul bileşenleri gözünden incelenmesi (Ankara Örneği), *Eğitim Bilim Toplum Dergisi / 13(49)*, 32-60.
- Tınmaz, E. ve Sağlam, H.İ. (12 Haziran 2014), *İlkokul öğrencilerinin serbest kıyafet uygulamasına ilişkin görüşlerinin incelenmesi*, III. Sakarya'da Eğitim Araştırmaları Kongresinde sunuldu. Sakarya.
- Uğurlu, C.T. , Doğan S. , Topçu, İ., Demir, A. , (2015), Serbest Kıyafet Uygulaması: Kim Ne Söyledi? *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 21(2), 213-246.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.